

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ

"СПАС АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ

IV ЧАКЫРЫЛЫШ

XXXII СЕССИЯ

КАРАР № 3

Спас авылы

2022 елның 12 декабре

«Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының "Спас авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә" не раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә

Спас авыл жирлеге Советы

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).
2. Әлеге карар үз көченә керә һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

**Бөгелмә муниципаль районы
"Спас авыл жирлеге"
муниципаль берәмлеге башлыгы**

А. С. Мухалев

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы нигезләмәсе

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 Статья. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутат тарафыннан үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

2 Статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш Бөгелмә муниципаль районының «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы эше башланган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутат вәкаләтләре срогы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән билгеләнә.

3 Статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) Үз теләгәң белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән;

4) суд тарафыннан билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын яисә чит ил гражданлыгын туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, чит дөүләтнең гражданлыгы (гражданлыгы) булу яисә Россия Федерациясе гражданының чит ил дөүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы чит ил гражданы булу хокукына ия, башкасы Россия Федерациясенәң халыкара килешүе белән каралмаган булса;

8) сайлаучыларны карау;

9) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аның альтернатив гражданлык хезмәтенә юлламалар;
11) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне һәм тьюларны үтәмәү;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән башка очрактарда.

2. «Спас авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез Спас авыл жирлегә Советы сессияләре арасында барлыкка килгән чорда - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча.

3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн-әлегә гаризаның «Спас авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советына керү көне.

4 Статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы, шулай ук үз вәкаләтләре вакытында файдалана торган күкрәк билгесе булган таныклығы бар.

2. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвирламасы «Спас авыл жирлегә» МБ Советы тарафыннан раслана.

5 Статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат, «Спас авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә уставында билгеләнгән очрактардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

6 Статья. Депутат эшчәнлегә формалары

1. Депутат эшчәнлегә формалары булып тора:

а) «Спас авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы сессияләрендә катнашу

б) «Спас авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы комиссияләре эшендә катнашу

в) «Спас авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Советы каравына Совет карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбен кертү;

д) депутат мөрәжәгәте юнәлеше;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнарның хокуклары бозылуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрү таләбе белән мөрәжәгать итү;

б) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре – фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территорияль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Спас авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Уставында, Совет Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка формаларда башкарылырга мөмкин.

7 Статъя. Депутатның «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә шәхсән катнаша

2. Депутат «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрен үткөрү вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала

«Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә катнаша алмаганда

депутат бу хакта «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Рәисенә алдан хәбәр итә

3. Депутат хокукы:

1) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советында комиссиягә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга

2) "Спас авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан карау өчен сораулар тәкъдим итәргә

3) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфаи затларны Совет тарафыннан булдырыла торган органнарны һәм кандидатураларны формалаштыру мәсьәләләре буенча фикерләр житкерергә;

4) хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә " Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының хокукый актлары проектларын кертергә;

5) көн тәртибе, каралучы мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, карарлар проектларына һәм «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә Спас авыл жирлегенә теләсә кайсы органының яки вазыйфаи затының, хисаплы яисә контроль астында булган Советның чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә ;

7) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә аның фикеренчә ижтимагый әһәмияткә ия гражданныр мөрәжәгәтьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәреңне нигезләү һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясау, белешмәләр һәм аңлатмалар бирү;

10) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләре беркетмәләренең эчтәлегә белән танышу.

4. Депутат тарафыннан «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 Статъя. Депутатның " Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы комиссияләре эшендә шәхси катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, каралган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша ала, тәкъдимнәр кертә, тикшерелә торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәш бирү хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 Статья. Депутатның «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча депутат «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карарларының «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге органнарының һәм вазыйфаи затларының, "Спас авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге чикләрендә торучы оештыру-хокукий һәм милек рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан үтәләшен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында депутат советка яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 Статья. Депутат таләбе

1. Депутат «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә депутат таләбе белән җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Спас авыл җирлеге Советы тарафыннан төзелә яки сайлана торган башка органнар җитәкчеләренә, «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләр җитәкчеләренә мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутатның «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән депутат таләбе итеп таныла торган мөрәҗәгәте. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язмача кертелә һәм «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессиясендә игълан ителә.

3. Җирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе аңа язма рәвештә 30 көннән дә соңга калмыйча яки Спас авыл җирлеге Советы билгеләгән башка срокта җавап бирергә тиеш. Җавап орган җитәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе җибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Запрос инициаторы сорауда куелган сорауларны карап тикшерүдә турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторы алдан, ләкин сорауны карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Җирле үзидарә органын, җирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесен «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы билгеләгән вакытка депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәләше турында язма җавап бирүне йөкләргә хокуклы.

11 Статья. Депутат мөрәҗәгәте

1. Депутат мөрәҗәгәте булып депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләренә, аларның оештыру-хокукий формасына бәйсез оешмаларга һәм муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан иҗтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлеге белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатында мөрәҗәгать итүе санала.

2. Депутат мөрәҗәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә җибәрелә.

3. Депутат мөрәжәгатьләрен дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукий формасына һәм иҗтимагый берләшмәләренә карамастан оешмалар тарафыннан карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә жавап, асылда, мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча булырга тиеш һәм мөрәжәгать җибәрелгән вазифаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

12 Статья. Депутатның сайлаучылар белән мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданны кабул итә, тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрне, шикаятьләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләренә дәрәс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

иҗтимагый фикерне өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләре эчендә үткәрелә, аларның исемлеге һәм аларны бирү тәртибе «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан билгеләнә.

Депутатның ачык чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13 Статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позиция белдерү өчен булдырыла торган депутат фракциясе яки төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен тәзү, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 Статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәмин итүче барлык хокукларга да ия.

2. «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутатның сайлау округындагы эше, «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәве турындагы хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка үз эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисадый һәм социаль үсеш программалары үтәләше, депутатның тәнкыйть сүзләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутатның законнары, муниципаль берәмлекләренә вәкилләкле органнарының эш практикасын, җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә булышлык итәләр.

15 Статья. Депутатның вазыйфаи затларны кабул итү хокукы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16 Статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле мәсьәләләр буенча закон тарафыннан сакланылмый торган яшерен мәгълүмат алырга хокукы.

17 Статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген башкаганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;

3) сайлаучыларны даими, ким дигәндә айга бер тапкыр кабул итү;

4) оештыру-хокукый формасына, иҗтимагый берләшмәләргә, дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә гражданны, оешмалар мәрәҗәгатьләрен вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында елына ким дигәндә бер тапкыр очрашуларда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле чикләүләргә үтәргә;

7) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дөүләт һәм башка закон белән саклана торган серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны таратмаска;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән үзенең йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

18 Статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутатның хокукы юк:

1) эшмәкәрлек белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2) коммерция яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан кала:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы белән, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яки башка

иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләренең гомуми җыелышында катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу (сәясәи партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында булдырылган беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының съездында (конференциясендә) яки гомуми җыелышында катнашудан тыш, милекчеләр ширкәтләре) Татарстан Республикасы Президентының алдан хәбәр итүеннән тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең бүтөн берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү» темасына Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты утырышы;

г) оешманың идарә һәм ревизия комиссиясе органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү, аны гамәлгә куючы (акционер, катнашучы) муниципаль берәмлек булып тора, оешманың муниципаль берәмлеге исемнән оештыру вәкаләтләрен башкару тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) укучылык, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек чит дөүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчасы хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы Депутат гражданны административ яисә жинаять эше яисә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый.

19 Статъя. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән, катгый үтәргә тиеш:

1) «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы сессияләрендә билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) башкаларның фикеренә карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә, депутатларның, вазыйфаи затларның һәм депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле мөнәсәбәтләргә кергән башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнырга хөрмәт күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, аңа депутат вәкаләтләре үтәлеше белән бәйле билгеле булган белешмәләрне, әгәр бу мөгалүматлар Дөүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итсә, таратмаска һәм кулланмаска;

4) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат статусын җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә аның шәхсэн яки якын туганнына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә йогынты ясау өчен кулланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырга мөмкин булган гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яки «Спас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы абруена зыян китерергә мөмкин булган

конфликтлы ситуациялардан качарга;

6) бу хакта «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән расланган тәртиптә «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советына хәбәр итәргә һәм мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлдерелгән аның карарларын үтәргә тиеш;

7) «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы йөкләмәсе буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 Статъя. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, «Спас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алынганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыннары, багажлары, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, язышулар вакытында оператив-эзләү чаралары үткәргәндә депутат хокукларының гарантияләре, алар куллана торган документлар булган элемент чаралары федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына, шул исәптән аның вәкаләтләре срогы чыккач, тиешле башка гамәлләр өчен жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында хурлау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.